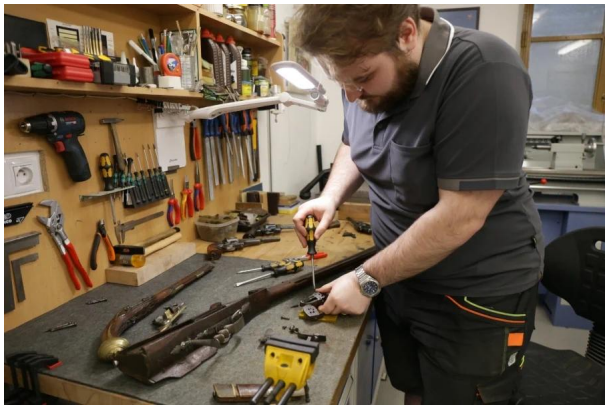
Jak se zachraňuje vojenská paměť

17.02.2026

V dílnách Vojenského historického ústavu vracejí dva restaurátoři život zbraním, zbrojím i vyznamenáním. Každý zásah vyžaduje pokoru, řemeslo a cit pro historii.

Vedoucí oddělení konzervace a restaurování Petr Moudrý restauruje vojenské předměty v restaurátorských dílnách ve Vojenském historickém ústavu (VHÚ) už 45 let. Společně s mladším kolegou Martinem Pojerem tu opravují většinu exponátů, které můžete vidět na jednotlivých expozicích v Armádním muzeu Žižkov, v Leteckém muzeu Kbely a ve Vojenském technickém muzeu Lešany.

„Restaurování je umělecké řemeslo. Člověk musí vědět, co dělá, ale taky si tu musí odpustit nějaké své ego, protože naším cílem není vyrábět si vlastní umělecká díla, ale držet se historické autenticity. Tu dokážeme zachovat, protože v depozitáři naší instituce máme k dispozici adekvátní srovnávací materiál toho samého předmětu," říká Martin.

V hlavním depozitáři VHÚ Lešany je jedna z největších sbírek vojenských předmětů v Evropě, a právě chladné zbraně — šavle, kordy, pak palné a dřevcové zbraně, mezi něž patří například halapartny — se odtud dostávají k Petrovi a Martinovi, kteří je restaurují a konzervují. Taky se ale starají o zbroje, vyznamenání, bronzové plastiky, pozůstalosti a další drobné vojenské předměty.

V dílně se zbraně nejčastěji zbavují koroze, doplňují se chybějící části, nahrazuje se poničený oplet na rukojetích šavlí, kordů a opravuje se jednoduše vše, co do dílen dorazí. „Do rukou mi přišla i pozůstalost po generálu Ludvíku Svobodovi, která byla skutečně rozsáhlá. Jedny z nejvýznamnějších věcí, které jsem ale mohl restaurovat, byly šavle následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este, šavle generála Rastislava Štefánika nebo taky čestný kord Edvarda Beneše," vypráví Petr. A doplňuje: „Nejkrásnější na tom je, že některé předměty, které se k nám z depozitáře dostanou, jsou mnohdy lidskou rukou zcela nedotčené a demontujeme je jako první."

Prioritu mají předměty, které jsou určené pro výstavu, ale pokud je období, kdy se ještě nepřipravuje další výstavní projekt, restaurují Petr s Martinem různé předměty z depozitáře. „Do budoucna mám vyhlédnuté japonské meče, kterým chybí oplety na rukojetích. Rád bych je doplnil a zrestauroval. Udělat se to ale jednou stejně musí, takže se k nim časem tak jako tak dostanu. Nedávno jsem dodělával sovětskou šlehovku LPO-50. Jde vlastně o obdobu plamenometu. Exemplář, na kterém jsem pracoval, byl z roku 1956 a má v sobě dochovaný funkční elektrický obvod pro ovládání. V současné době očekáváme, že budeme pracovat s předměty pro novou expozici, například se souborem nejvyšších státní řádů a vyznamenání," dodává Martin.